

comentaris literaris

per Josep Palomero i José Miguel Segura

LA VIDA NOVA

d'Orhan Pamuk

Traducció: Víctor Compta

Editorial: Més Llibres

Barcelona, 2017 | Pàgines 405

Novel·la

Es tracta d'una obra complexa, una metàfora del poder de l'escriptura i la lectura. Escrita amb una prosa senzilla i clara però amb un to poètic, transporta el lector a mons que s'intueixen, tot i que

están ben assentats en la realitat, com ara detalls biogràfics, records de la infantesa i diversos elements quotidians. En cap moment es diu per què el llibre té la capacitat de canviar la personalitat d'Osman, el protagonista, i la seua perspectiva vital. Tan sols es suggereix, perquè el que llig Osman es titula com la novel·la que tenim en les mans, detall que identifica el lector amb el protagonista i encara més en els passatges en què en el discurs s'alternen la primera persona i la segona.

Els salts temporals conformen un relat semblant a un somni o una visió, però no falten referències a la realitat, per exemple, les mencions al fanatisme religiós que plana sobre alguns escriptors i les seues obres o les mencions al nacionalisme arrelat en la classe política turca. L'autor planteja moltes preguntes que no tenen resposta; no obstant això, fan la lectura atractiva, que convé realitzar sense presses. **JP**

UMBERTO ECO Y EL FÚTBOL

de Peter Pericles Trifonas

Editorial: Rita da Costa

Encara que podria ser-ho perfectament, aquest no és un llibre d'Umberto Eco, sinó sobre Umberto Eco, i més concretament sobre la lectura que el reputadíssim semiòleg i professor italià va fer del futbol com a fenomen de masses que —com diu l'autor d'aquest opuscle— no és més que un signe més dels que produeix la indústria cultural.

A la calor del que avui en dia s'ha nomenat «Estudis culturals», a través de vuit capítols tan breus com suggerents, es despleguen en aquest assaig tots els contorns i replecs de la lectura que Umberto Eco va fer, no ja d'aquest esport com a tal i en si mateix, sinó de tot allò que supera els límits d'un camp de futbol. En el fons no és res cridaner que un prestigiós intel·lectual com Eco se centri en aquest tipus de manifestacions que, segons els apocalíptics de finals del segle XX i començaments del XXI, no haurien de ser objecte de l'estudi seriós i acadèmic però que li va servir per posar en pràctica la ruptura de barreres que va teoritzar en el seu assaig *Apocalípticos e integrados*.

Si la semiòtica s'ha d'ocupar de tot el que es pot percebre com a signe, el fenomen del futbol és avui per avui un complet sistema de signes integrats en un complex sistema. És més, un sistema de signes ideats primordialment per mentir. La mirada del se-

Editorial: Gedisa

Barcelona, 2004 | Pàgines 94

Assaig

miòleg italià es decanta, segons l'autor, preferentment pels aficionats, pels seguidors d'un o altre club de futbol per a esbossar un seguit de propostes que van ajudar en el seu moment a convertir a Umberto Eco en una mena de guru del pensament progressista, d'esquerres en definitiva, europeu.

En efecte, l'aficionat al futbol és vist per Eco des de múltiples punts de vista, que van des dels del voyeurisme simptomàtic de psicopatologies i pulsions ocultes que necessiten ser satisfetes o compensades un cop per setmana com a mínim. En darrer terme, el desig d'Eco respecte al futbol és desemmascarar perquè vegem el que realment és —un joc— i no el que no és —una manera de vida que enfonsa les seues arrels en ritus col·lectius ancestrals—. Tampoc escapen de l'objectiu d'Eco els mitjans de comunicació, entestats sempre a provocar amb els seus missatges respostes afectives —no sempre racionals— en uns aficionats que necessiten de personatges públics ben construïts per al seu consum.

El llibre és un petit assaig-homenatge en el qual es recullen unes opinions sobre les perillosa relació entre futbol i món en general i entre aficionats i la resta del món en particular: així, els jugadors canvien de club i es limiten a rivalitzar sobre el terreny de joc però els aficionats ho fan a les grades o al carrer en una xerrameca que per Eco no és més que «manca de disponibilitat política i mostra d'una ignorància total». **JMSR**

LA MONA DE L'ASSASSÍ

de Jacob Wegelius

Traducció: Elena Martí i Segarra

Editorial: Viena Edicions

Barcelona, 2017 | Pàgines 635

Novel·la

Si vostés van tindre ocasió de llegir la novel·la anterior d'aquest fantàstic escriptor suec, *La llegenda de Sally Jones*, ja sabran que aquest personatge és una mona gorilla que té capacitats humanes, excepte

la parla. És, per tant, un personatge nou, molt simpàtic i amb una forta personalitat i, en bona part, la protagonista de la història. *La mona de l'assassí* és continuació de la novel·la anterior, però es tracta d'una obra més madura, que també conté moltes il·lustracions del mateix autor, dibuixant professional.

La narració comença al port de Lisboa, on es troben Sally Jones i Henry Koskela, el capità del *Hudson Queen*, que busca un treball per a poder fer-se a la mar de nou. Però una nit reben l'encàrrec de remuntar-se aigües amunt del Tajo fins a un port abandonat, per a rebre un carregament misteriós. Les coses es compliquen i el capità és acusat d'un assassinat, però la mona, que ha de fugir, coneix la identitat de l'assassí. És una novel·la d'aventures, el lector ideal de la qual no té per què ser en absolut el públic juvenil, perquè és una novel·la entretinguda, emocionant i francament satisfactòria. **JP**

destaquem...

Una història sobrenatural sobre les llegendes del rock

Hi ha decisions que prenem, o que prenen altres persones, a les quals no podem donar una explicació plausible. Són accions que duem a terme potser d'una manera involuntària, basades en falses creences o mites. No hi ha, per tant, respostes lògiques que a priori ens donin pistes sobre l'origen d'aquesta decisió presa. És a dir, de vegades actuem d'una manera estranya sense saber com ni per què, la qual cosa deixa espai per donar curs a la nostra imaginació i pensar que, potser, puguem existir altres «podors» o «forces» que ens indueixen a dur a terme tals accions, que disten molt del nostre comportament habitual. És això possible?

A *Éste es el mar* (Literatura Random House), Mariana Enriquez ens parla d'uns estranys éssers incorporis que poden adoptar forma humana, el sistema organitzatiu dels quals s'assembla molt al d'un eixam d'abelles, i que són els responsables d'encomanar el fana-

tisme més exacerbant als joves seguidors de grups musicals de moda —sí, han llegit bé—. Aquests organismes eteris, Las Luminosas, són els encarregats de despertar la passió i pulsio sexual dels adolescents, de accelerar-los el pols quan van a un concert o provocar-los el deliri màxim. Aquesta és la seua missió, i si la duen a terme amb èxit, com en tota estructura corporativa, poden aspirar a un lloc de més responsabilitat, encara que amb això posin en perill la vida d'aquests enfebrats fans.

Aquesta història, que coqueteja amb el món del desconegut, de la fantasia i el sobrenatural, de la novel·la de terror, és la història d'una d'aquestes «luminosas» —que prendrà el nom d'Helena— i la seua aspiració per abandonar l'eixam i ser part d'un selecte grup format per altres «luminosas» que van convertir en llegenda a alguns dels músics de rock més cèlebres de la història recent. Què llegendes són aquestes? I com van fer

Las Luminosas per convertir-los en tal cosa? Vet aquí el misteri, o no tan misteri, ja que es tracta de figures com Kurt Cobain, Sid Vicious, John Lennon, Jim Morrison, Jimi Hendrix i Brian Jones, tots ells morts a una edat primerenca en estranyes circumstàncies o les morts dels quals segueixen sent objecte de discussió. Elles van ser les encarregades d'induir-los al suïcidi o d'alimentar el seu desemmarament, i Helena, previ sacrifici d'una fan, és l'encarregada de «fer llegenda» a James Evans, cantant d'un grup anomenat Fallen que ara gaudeix de gran fama. No obstant això, aquest procés, que s'intuïa fàcil, no resulta tal cosa, ja que «s'enamora» de la seua «presa». Quin serà el seu final?

Mariana Enriquez ens introdueix en una mena de inframón, un univers plagat de figures mítiques que encarnen el bé i el mal, on es barreja la bogeria i el sacrifici amb el diví. La lectura d'aquesta curta però extraordinària novel·la ho absorbeix a un, li encomana una mena de desesperació, fruit d'aquest amor i devoció embogit, d'aquesta ànsia d'immortalitat. Aclaparadora i enigmàtica història. **≡**

Eric Gras

ÉSTE ES EL MAR

de Mariana Enriquez

Editorial: Literatura Random House

Barcelona, 2018

Pàgines 128

Narrativa hispanoamericana